

שמעתה אומיקתא

גָּלְיוֹן תַּקְפִּיה | פרשת בחצלה – בחרול בשא | השפ"ג | קהילת חנבי היישוב | רמות ב' | ירושלים טובב"א

פָנִים חַלְבָה

**האם צריך לעמוד
בשעה שהש"צ אומר
ברכת בהנימ**

בתบท הרמב"ם (פטיו מוהל תפלה וברכת כהנים הי') דציבור שאין להם כחן כלל, כשיגיע שליח ציבור לשום שלום אומר או"א ברכנו בברכה המשולשת בתורה וכו' עם קדשך כאמור יברך הי' ישمرך וכו' ושמו את שמי וכו'. אין העם עוני אמן. ומתהיל ואומר שום.

בביאר ה"מ דמי"ש ואין העם עוני אמן, ר'יל אחר כל פסוק ופסקוק, שאין עוני אמן אלא כשהכחנים מברכיים, וכו' ב' הכל בו (ס"י י"א).

כתב הטו (ס' קכ"ז) וכותב בעל המנהיג (תפילה ס' סי' ס"ג). ברכבת כהנים אסור לחיד לאמרה, וגם בזכירו יש שאותן אומרים אותה. ודברים שבין בני בבל ובני איי, אנשי מזרח מזרח ש"ץ אומר ברכבת כהנים בקהל רם, אנשי מערב ש"ץ אומר ושמו את שמי שאסור להזכיר השם אלא א"כ היה בחוץ, ולמדנו מזה שאסור לחיד לאמרה, מ"מ כל הгалות הם אנשי מזרח וקורין אותה כקורה בתורה. וכותב עוד ע"ש רשי' שאין לש"ץ לומר פסוק שמו את שמי, שכבר בקשנו ברכנו ברכבת המשולשת בתורה, וכבר אמרנו המשולשת ומה לנו להוסיף עוד שמו את שמי, כשם שאין לנו אומרים מה תברכו את בני ישראל, שניהם לשון צוואה ולא לשון ברכה. אבל רב בערום (בשדרו הל' נישיאת כסוף) כתב ואם אין שם בחנים שליח איבור או"י" בא ררכנו בברכה וכו'.

יעוֹרְקָה שֶׁבַּי' דִּבְּאֵר דְּכוּנוֹת הַטוֹּר דָּרְבָּן עֲמָרוֹן לְאַתְּלָאוּ בְּמִנְחָה כְּדָבָרִים הַמוֹחָגָה אֶלָּא כְּתָבוּ בְּסַתְּמָם.

בְּפִרְשָׁה (ס' ח') כתוב דיש לגורוס אבל רב עמרם כתוב כי ברוכנו בברכה וכוי עד ושם לך שלום ושמו את שמי על בני ישראל ומשיים שים שלום. והיינו ר'יל'נדצעת רב עמרם דואמר שמו את שמי.

אללא דאף לגי הבב' בטורה, יעוי שם בבב' קודם לכן
הרביה דברי האבודרמש דכתב בדברי המנהיג, ואח'יכ'
כתב דבסדר רב עמרם ורב סעדיה כתוב ושמו את
שמי, ועליהם סמכו בארצות אלו לאומרו. אולם
זה' מ כת' דהמנח במדיניות אלל של לאומרו ע"ש.
ולדיניא כת' המחבר (ס' קכ"ז) - אם אין שם כהנים
אומר ש' איז'א ברכנו בברכה וכו' ואני אברכים, ואין

חציבור עונין אחריו אמן אלא כן י希 רצון.
 ואולם המג'א" (ס'ק ד') כתוב אכן אנו אומרים רק עד
 שלום. וכן משמע בביורו הוג' אדצין לדבריו המג'א"
 לממש הטoor בשם רשי". ובវיאם המשנ'ב (ס'ק ז').
 יייליע אם בשעה שומר הש"ץ פסוקי הכהנים יש
 להלפקיד בדברים הנוהגים בשעת ברכת הכהנים, כגון
 נעמידת הקהל והסתכלותו כלפי הכהנים, או דאיו

אל באדרך בקשה ואינו עדיף מאשר חזרת הש"ץ.
דרהנה לעין ברכת כהנים כתוב **המחבר** (כך סי' י) אין
מברכין אלא בלשון הקודש ובעמיניה וכו'. וכותב שם
המג"א (סיק כ"ט) מראה לי הדցיבו רשותם לשב, רק
שיהיו פניהם נגד הכהנים, דבעין פנים נגד פנים, וכן

משמעם בוחר פרשנות נושא.
וכי "בשייע הגר"ז (ס"י קכ"ג) דחיבור רשאין
לישב, רק שייהי פניהם נגד פני הכהנים. [והאליה
רבנן ס"ק כ"ט] כתוב דאפשר שיזבון נגד פני
הכהנים אין בכך כלום דודוקא כהן מזוהה, וכי'כ
ובגמ'אי]. ואך בהגחות הלמי ציבור (דיי ברכת כהנים)
חביב דברי המוג'אי בסתמא.

משיעורי הרה"ג הרב יוחנן בזרגר שליט"א
מו"ץ וראש כולל הוראה רמות ב'

❖ שמעתא אליבא דהילכתא

האם מותר לילדים לשחק עם בעלי חיים בשבת

ח. איסור מוגיצה בבעל חיים

ג'יתא בשבת קכ"ח דב"ע ע"ב אין עוקרי בהמה חייה וועף בחצרא. ופרש"י אין עוקרי רגילה לממרי מן הארץ דmockצה היא לטטללה. פה מאיר דסל' דב"ע אמר אוור לטלטלים משום מוקצתה. והרמב"ם (שנת פ"כ ה'ה'ה') פסק דאסור בכה"ג משום השוש תליות הכלבים מוקצים.

לאלא דבב"ש ס"ז דמי ע"ב איתא אמר רביו יוחנן להכת ר"ש דלילת לייה מוקצתה, ומוי אמר רבבי יוחנן חייו ווא בעא מינינה חזהו שאבא קורייא כי הא באמי עסקין דאיתא ביה אפרוחת מת (דלא זיליכל, ולכלבים נמי לא חז), ובזה מודה ר"ש, רשי".

כת' התוס' (דיה הכא) בשם הר"ר יוסף דלא נקט אפרוחת חי, משום ציד חייז לשתחט בז תינוק שבחוכה. אלא דשחו דברוי כי בהחיה וכוכפין את הסל לפניהם האפרוחין (עליל מג). משמעו דאסור לטלטלים. וכן נקט המרדכי (שי' טה). והריטב"א (דיה וזה) כת' ע"ז דאיינו אוחזoor דהא בשבת דק' קב' לא מעשין הכל. וכת' התוס' הרא"ש (מיה דאיתא כת' לעיל בר"ר יוסף דא"כ אבן פה תהא מותרת לטלטל מהאי טעמא. וכ"כ בהגחות אשורי" (פ"י סי' כא). ומגaid משנה (פ"כ ה'ה'ה'ה'ה') כת' דב"ע מוקצים הם לפי שאינם ראויים.

כת' רב"י (שם דיה כפ'ן) שהמקר לו זה מהש"ס הניל דר' קכ"ח. וכן פסק בש"ע (שי' שח' ע').

לטולטם לאוצר גורו או מוקמו. המהנה בוגיד משנה הניל מובהר שהש מוקצת מהמות גופם. וכן נקט התוס' שבת (ס"ק צח) והברכ"י (אות ד) בשם תש"ו הגאון אמרה חביב צ"ל. וכן נקט הגורו ז' ואות עה, וכח' דאית' ערך שראוי לצחק בו תינוק כשבוכה אסור לטולטו. והמ"ב (פתחה לט' שה"ק סעון כת' דהמ' בכל מוקצת בעצים ואבני דהא לא חזו.

ו. שימוש בעילי חיים
מלבד איסור מוקצה מהינו ביביצה (לו) שלא רוכבן על גבי בהמה כו' גזירה שמא יתחוץ זמורה. ובשבט (קדמ.) איתא דאבי אשכחיה ליה לרבה דקא משפיך ליה לרבה אגבא דחומרא אייל לא משתמש מר בעביה. ופרש"י דמשפיך לרברה בשבת לשיעש תחוניתוק. קא משתמש מרו בעילי חיים, ותנן (ביצה טט) לא רוכבן עג' בהמו, וה"ה לכל תשמש. וכן פסק הש"ע (ס"י שה שע' יוסי ולט ט' א). וכותן המ"ב (ס"י שה ס"ק טט) דכל שימוש בעביה כללו בכלל ריכבה ואשרו, ואפי' במקום דליך למיש שמא יתחוץ מורה לא לפשך את התניתוק על גב הבימה כדי לשיעש אותו דלא פלוג בגין ביבליהתייה, ע"כ. וכן ביביצה (ויא) דבמקרה דלט מדורך להרשותו או ואילו הפליג ביבליהתייה, לא יתאפשר לו לשלוחו עביה.

כל בע"ה, כי מי בבע"ה, ויש לאסור יותר בבע"ח דאין משתמשין בע"ח ולא פלוג רבנן, ע"כ. והובא **בדעת תורה** על שם לט.

במחלוקת פטיים (ווד' שיר מונה על איזוח סי' תש) תמה על הראי' ש לדמה ענין שימוש בע"ח לטלטול, דהה בהמה בי"ט לא הווי מוקצה אפילו אסרו להשתמש בה. **ובבעל החכמה** (חו"ש סי' לג - לד) הביא מהאמאי' (ביבה לו:) שכדי' דכים שנארסה רכיבה וכו' כך נאסר אםושים זום זה כל תמייש בע"ח אף בהמה דקה וכו', ומשמע שבופות לא ניתןゾ זה, ע"כ. ועי' בפחו"ד יצחק ערך גז' שכתבי רומי' שאותם הכלבים הבקנוגים שיש אשים שמושתענאים ונוחם מימי' בהם ביז'ת חורב לא היה אל משותם בע"ח דאסוכ'

ל' ליטוף בעיל דרי מכתב התשוו"ע (שי שער עלי) על "פ' התופסתא (שבת פ' הי"ה) והרמב"ם (פרק ה' הי"ה) דמי שנתקלכה ידו בטיט, מקנהה בזכב הסוס ובזוב פרפהורה. וכת' התוס' שבת (ס"ק ק') דע"כ הכוונה בהשאנים מוחברים בהמה דאל"כ הקי"ל דאסרו לטלטל בע"ח אפי' במקצת. נון מסתימת השו"ע. ויעו' בה"ל על שער ד' מהקהה שכט' דאפשר דלא אסרו רק גוף דבוייה ולא בשערו שהוא מחובר להן דלא חשיב כגוף זהה וצ"ע. והשביתת שבת (קוור ס"ק ל' ד"ה ע"ה) כת' דטלטל מוקצת המוקצת הוא דומה לטלטל מן הצד לצורך דבר חמוטר, דמותר אם עושה לצורך עצמו ולא לצורך הברמה. וכ"כ האול"ץ (ח' ב' פ' נה"ד). ונפ"מ בעניין ליטוף בע"ח דלפי התוס' שבת אסור משא"כ לסברת הבה' ולהשביתת שבת ייל' דשרי אם עושה כן להנאת עצמו. ודעת הגרש"ז' ז"ל (ש"כ פ' נה"ג) כי יתכן דהטעים דין דכוין שריגילות נתגבור הידים בזכב הסוס נחשב כעומד לכך.

ג. **מיודדור לשימושם**
לאלא דיש לדון-DDלמא היכן שמייחד את הבע"ח לשחק בו לא חשיב מוקצת, וכמו שמצוינו בס"י ש"ח סע' כ"ה בעניין ابن שייח'ודה שימושו. ועי' לעיל בשם הראי"ש שדיםימה מוקצת דב"ח למקצת דברן, ומה שישב להמר"ח או'ז נראה דכוונתו דבע"ח שעומד ההנתן קולו לא חשיב שייחדו לשימוש דאן זה שימוש (אלא לדעתה השו"ע שם סע' כ"ה יחוד לצורך משחק לא מהני משא"כ החרמ"ר).

עוי בהלכות קטנות (שם) מבואר דחמיין ייחוד. וכן דעת הגר"ש זצ"ל (*שב"כ פ"ח הגה סב, וכן פ"כ ז' הגה קא*) אך דפרוחן כי שיבר ווקצתו עלי"ג דחויז לשתק בזון תינוק, מ"מ מכח'ג שהוא עומד ומוחיד לשימוש כזה שצריכים לטלטלו מסתבר דלא חשיב מוקצתה.

עוי בא"מ (חיה סי' כב א'ת א) שכת' דהム מוקצת א"כ הם מיוחדים לשימושים וכן מבואר **בפחד יצחק** (שם). ועי' **בדברות משה**. **ובאו נדרבו** (חיה סי' כז א'ת) נקט על הקל לטלטל אקווריום כיון שהחידושים עומדים לנוינו מוקצים, אלא דמאחר שיש אחריםinos שם. טעם מהירם יש להחמיר אם לא לצורך גדול. ועי' **בקצות השלחן** (ס' קכא הגה ד') שהתיר בזונה. ולפי"ז יוצאת דיש מה' אם מותר לטלטל על חי' שיעידו למשחק או לנוינו. ולמענה במסוקס צורך או לקטנים יש להקל. אלא דאתני יש לדון כיצד כשהמוחזין לכלהון.

צ'ירות חיה ועוף שברשותו צ'ירות חיה או עוף שברשותו הצדן פטור. **ופרש"י** פטור אם צדן שהרי ניצודין ועומדים. וכן פסק הרמב"ס (פי' ה"ד). ועי' בביבר (כד) שאמרו צדין חיה ועוף משומש שבאן לכלהן עליך, והצד אוזוין ותרגולון ומותר לصطן, והוא דבר אמר. ועי' ברא"ש כת' הרוא"ש (ביצה פ"ג ס' א) בשם העיתור שאוזוין ותרגולון מותר לصطן, והוא דבר אמר פטור, פטור ומותר קאמר. וכות' בק"ג (אות ז) דלא יפ' דכל צטורי דשבת פטור אבל אסור, כת' התוס' ג. ד"ה בר מהני דלא חייב שמואל אלא פטורין השנינו במשנה, אבל בבריתא אייכא וובא דפטור ומותר. והר"ן (ביצה גג. בריש ד"ה הילki) כת' שב"ח שנוחין לתפשן אין בהם ממשום צידיה וכן הדין בחיות בני תרבות.

והבי' (טשי' טטו') כתוב בשבט (שם) היה או עוף שברשותו הצדן פטור, וכל פטוריו דשבת פטור אבל אסור, בר מהnek תלה (שם) וכ"כ בהגאה"ם קו, ובתוב בהגאה"מ בשם רבינו ברוך ذרכאים ישראל ליותר שלא הפסיק בשבת סוס או רהה מגורדים העשויים לרבותי אפי' בחזר אם החזר גדולה שאם לא גדלו בין בנו"ה היו צרכיקין מצודה, עי'. והשו"ע טשי' טטו"ע יב פסק בהגאה"ם דחייב שברשותו אין בהם ממש צידה כלל, ואם מרדו והם בחזר גדולה באופן הנל' אסור מדרבן. וביאר בביביאו הגר"א (אות כז) דס"ל להשו"ע דआעפ' שבשבת תנון פטור, מ"מ עי' הכוונה דפטור ומוטר כי בביביצה תנון דמותר בתה ועוף שברשותו ולא מרדו אבל אם מרדו והם בחזרו אסור מדרבן. וכ"כ המ"ב (ס"ק נ) דהיוינו טעמא דאסרו בחזר גדולה כי מחייב צידה.

א רשות אחראונים

ח. מה בכלל בני תרבות שהמכון לחמירות לכתבה.
 (ס' ק נ) שהארונים פסקו כהרמי'. ובבב"ל ("דיה וויא") כת' שמהכון לחמירות לכתבה.

לhaposhen shi ein ba-hem mosheh cida, v'ken ha-din ba-hayot bni torbota, u'ci. v'ha-mishat bni-yomin (sh) cat be-sel chaya u-vo' shabashuto v'neushiyu' ba-torbot v'ebalim le-urav hoy chayim torbogolim. v'auyig d'khol min shelham aiynu ba-torbot m'mi' la'ao b'mina taliya milata ala b'zidiah taliya milata, u'ci 'chayim u-vo' d'la ubidi'i torbogi chayib bni torbota, u'ci.

u'ci 'm'mi' b' (shik) u'ci 'scheti' dibeni torbot ha's alu shorogel b'veita v'hemila' yohoro libitem be-urav v'noch la-tapso, v'lko af cashe'utu mon ha-baita

דמיטאים זה לא מפרק איזdem, אבל בכרא' יש נזכר התרירן הראשון דתלוי במונומו עלי' צ'ר'.

וכת' בבה"ל על סע ב"ס דה' הייה) דלאכ'ו'ם קנה עופר חדש אצל' עירו במקומות קרוב, אם עכ' הוגREL לבוא לכלוב היישן אם יניחוה אם צדו עתה בחוץ הבעי' או כל אדם פטורין, ע"כ. ועי' **במ"ב** (ס"ק ט) שכתב שסתם ארנתה אינה בכלל בני תרבות.

ט. בעלי חיים שאינם נשמטים – בע"ח מאוריפט
ונענין'ש במ"ב (ב"ה) שऋב לרבי רעל חי בנו ברוך ובדין שאינום ושהם מושום איזה ואפיקול

ברוחה כדי שמיילא תזהור בבית. ודוקא באלו שכבר הורגלו בבית דאיין בהם צידה אודרייטה, וגם מותר לדוחתן עד שתתכנס לא חוויזים עלרא לבתים דכוון שעננים נשטמים חשבני ניצדים. וכן החויי"א (חיב' כלל אתות כד) כת' דנייל דמותר לעמד בפינה שלא

ויזא שמנין בע"ח בתויים או ואולפים שאינם שמיטים מידי אדם, אין בהם ממש צדקה (ועדי לעל דלא במיינא תליא מלטא אלא לבית גדור שעינו יכול להציגו בשתייה אחת, דאין כן צדקה דאו, ע"כ. ווביאו המ"ב סס"ק נז).

ג. פריות והגדר כלאם (בנוסף על הא דפסוק בפרק **ברם יא** דחיה ועו שברשותנו יש בהם משומן ציונה. כאמור) אם היי העומת בתוד הצלב

ליזהר של

בוחן יתרכז עלין בהנתקה בין גוף ובנפשו. מכאן, אביך ואביהם, יתרכזו ששהלן – בודן מה, בהנתקה בין גוף ובנפשו. לעתם לא מוקומו דין ובძידתו (ע"י סגירת הדלת) רק אישור דרבנן, ייל ה'ג' לא גורו על פתיחת הדלת אחריו שכבר ניעזר קצת פעם (פמ"ג), ע"כ. ובמקרה דס"ל להקל על גודל היכן שנחרול בביתו, ובאמת **הזרע אמרת** (שי' שהואה מקורה מהח' ב' מיריהו).

כתובת באנדרטה (ס' ק) אין מודין תרגולות שברחה, لكن תרגולות שיצתה מן הבית בשחתה אסורה לצדקה, אך דוחון אותה עד שתיכנס.

כיוון הרבה הוא ולא נקיט לה בחדאה שירה. ואם תינוקות קטנים או כותים צדים אותם להזירה אין מוחן. ובתיו המ"א (ס"ק כ) וכוכן כתל המ"ב (ס"ק א) אלא כתיב' שומרת אף לבקש רשות דחויה שבוטה, וכן מותר להישראאל לעמוד בפני העיר שלא

וכת' המ'ב' (ס'ק י) שם הוא מטבחון להכניסים לכלוב רוק כדי שלא יעשן האזקיות בברית אפר שיל להקל, ובו ריבוי בבה'ל (ד'ה) לאש שרטען להקל בזה מפני דוחי משאצ'ל', וגם הוא דבר שאינו מוכיח איזה דוחה י' רוק מדבען, והוא הוסיף תרי ריבובן

אפשר שיש להקל במקומות הפסד, ודומיא דמה דפסק המשא**ת בניין** (שם) Adams חושש שלא יגנוו ואיכא הפסד מקילין דחייבת התרגנולות בבית שהוא צידה כלאי"י במקומות דיהיה האיסור צידה רك מדרובנן כגון שהורגלה לבוא לביתה, עי'.

יב. להכין לפיקוחם בשם מוקצה

לשם, אבל הטלול בידים בדבר המוקצת אין היתר, ואלו נאמר דת"ס הו"מ וליטלן לא ידעתו לישבו ועל כן אין לסמוך בהיות טלול בזה, עי"כ. ועי' **במ"ב סי' ש"ח** (ס"ק קמ"ו) שכת' דאסור לתפס בידים, ואפי' אם הוא מוגל בבית מכבר דתו אי'

של י"ד במא"א בס' דיאיסור טלטול מוקצת הוא אפי' במקום הפסד, ע"כ. והמ"ב (ס' ק"ח) פסק בהט"ז. ע"י ב"ה"ל דוח' לתפסס שול'ם מושם חשש צידה כמבואר בסימן שטיין, א"פ' ה' לטלים בידים אסורים מושם מוקצת, אלא פרורחים מעלהם ובמbara' סיסים

לטפסם ר"ל לדמותם בזוא

א' בעלי חיים כגון ארנבות, תוכי, דגים וכיוצא ב', מוקצים הם בעצים ובגנים. אלא שגם ייחום למשחק או לנוי י"א שאינם מוקצת
ויש מחמירין, ואין להקל אלא במקום צורך לו לקטנים. מ"מ לכ"ע אסור להשתמש בהם כגון לרוכב או להישען עליהם בכח
או לחמס בהם דיו וכדו. ב' בעלי חיים שאינם נשטים מידי האדם, כגון סוס, או בע"ח מאולפים, אין בהם משום צידה לכל
הדעות, אפילו קנאם עתה, אבל בע"ח נשטמים, כגון חתול או ארנבת, יש בהם ממש צידה. ג' בעלי חיים אפילו
שהורלו בבית או של בן עירו במקומות קרובו בעבר, וכן לתפסן אף כי שיצאו מן הבית, הרו החזק
כניצודין ועומדי, ולדעת השו"ע אין בהם ממש צידה כלל ומוטר להקננס כלולוב, א"כ מרדו והם בחצר גדרה כ"כ שם לא
גדלו בין בני אדם היו צרכיהם מזוודה שא"ז אסור מודרבנן בכל אופן אלא אם כן
מתיקיים שני תנים, שאינם מודרים בהחזר קטנה. היה ווער שברשותו שמרדו למורי דהינו שברחו ואין חזרין לביתם
בערב אלא לנין בשדה וקשה לתפסן בלי מצודה ותחבולה, יש בהם ממש צידה מה"ת לכ"ע, ה' קנה בעל חיה חדש ודעדין לא
ההורל בביתו, ואירוח לשיטת שנטפהת הדלת, אסור לשטר כיסגרה נחשת צידה גמורה, ומ"מ אם הבית קטן דמתואם לה בחוץ

שכלה, או שבלן גאות אנטישמי מ-הנורווגיה שבסבב בתי ספר נאציסטים, או שנטען כי נאציזם היה רק אסטרור דק בצדוק, שבאופן זה הקיל חזרה ולבגורו.

שצדיו אוטם להיזירם או מיזרין או מיזרין לאחיזם כלוב כדי שלא יזקן או שלא יגבור יש להקל.

Downloaded from https://academic.oup.com/imrn/article/2020/11/3761/3294633 by guest on 10 August 2021

Digitized by srujanika@gmail.com

לחותם של מילים וביטויים נטויים בפיהם.

© שמעתא עמיקתא - לרפוי' של חנה דינה בת צירל תה' בתרושא'י - לשאות העשוי